מקשה הגמרא: **וְאֶלָּא** – לפי דבריך עתה, שלא חשש נחמיה להתיר לחם תרומה ונשיאות כפים כיון שניכר הדבר שיש בהם צד פסול בכך שאינם אוכלים קדשי מזבח, **מַאי** 'גְּדוֹלָה חֲזָקָה' שאמרה הברייתא, והרי כיון שהוחזקו בכך עד עתה, ואין חשש שיגרם מכך תקלה, פשוט שימשיכו לנהוג בדברים אלו. מתרצת הגמרא: כך היא כוונת הברייתא, הרי **מַעֲיקָּרָא** – בתחילה, בהיותם בגולה **אָכוֹל** רק **בִּתְרוּמָה דְּרַבָּנָן**, שהרי מן התורה אין תרומה נוהגת בחוץ לארץ, **וְהָשְׁתָּא**, לאחר שעלו לארץ ישראל, **אָכוֹל** אפילו **בִּתְרוּמָה דְּאוֹרַיְיתָא**, כיון שהוחזקו באכילת תרומה ולא חילקו בין דרבנן לדאורייתא, ומזה הוכיחה הברייתא ש'גדולה חזקה'.

ביאור נוסף בדברי הברייתא, מדוע לא חששו שיעלום מתרומה ליוחסין: **וְאִי בָּעֵית אֵימָא, הָשְׁתָּא נַמִּי** – אף עתה, כשעלו לארץ ישראל, רק **בִּתְרוּמָה דְּרַבָּנָן אָכוֹל**, והיינו בתרומה של פירות וירקות שאינם בכלל 'דגן תירוש ויצהר', שאף בארץ ישראל חיובה רק מדרבנן, **וּבִתְרוּמָה דְּאוֹרַיְיתָא לֹא אָכוֹל**, כיון שלא הוחזקו בכך, **וְלכן** לא חשש נחמיה שיעלום מתרומה ליוחסין, **דְּכִי מָפְקִינַן** – מה שמעלים **מִתְּרוּמָה לְיוּחֲסִין** היינו כשאוכל **בִּתְרוּמָה דְּאוֹרַיְיתָא**, אבל כשאוכל רק **בִּתְרוּמָה דְּרַבָּנָן** לדברי הכל **לֹא מָפְקִינַן** ליוחסין.

מבררת הגמרא: **וְאֶלָּא** לפי **זה מַאי** 'גְּדוֹלָה חֲזָקָה' שאמרה הברייתא, הרי נשארו בחזקתם כפי שהיו. מבארת הגמרא: החידוש הוא **דְּאַף עַל גַּב דְּאֵיכָּא לְמֵימַר** – שהיה מקום לגזור שלא יאכלו בתרומה דרבנן גזירה **מִשּׁוּם תְּרוּמָה דְּאוֹרַיְיתָא**, וורק בחוץ לארץ לא גזרו כן כיון שאין תרומה דאורייתא מצויה שם), מכל מקום מחמת ש'גדולה חזקה' שהוחזקו לאכול בתרומה דרבנן, **לֹא גָּזְרִינַן**.

מקשה הגמרא על התירוץ השני: וְכי לאחר שעלו לארץ ישראל **בִּתְרוּמָה דְּאוֹרַיְיתָא לֹא אָכוֹל, וְהָא כְּתִיב** בפסוק **'אֲשֶׁר לֹא יֹאכְלוּ מִמְּקֻדָּשׁ הַקֳּדָשִׁים'**, ומשמע שמִּמְּקֻדָּשׁ הַקֳּדָשִׁים **הוּא דְּלָא אָכוֹל, הָא בִּתְרוּמָה דְּאוֹרַיְיתָא, אָכוֹל**. מתרצת הגמרא: 'קדש הקדשים' האמור בפסוק אינו דבר אחד, אלא שנים, **וְהָכִי קָאָמַר, לֹא יֹאכְלוּ בְּמִידֵי דְּאִיקְּרֵי** – בדבר המכונה **'קֹדֶשׁ'**, **והיינו** תרומה דאורייתא, **דִּכְתִיב** לגביה (ויקרא כב י) **'וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ'**, **וְלֹא בְּמִידֵי דְּאִיקְּרֵי 'קָדְשִׁים'**, **והיינו** קדשי מזבח, **דִּכְתִיב** (שם כב יב) **'וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הִיא בִּתְרוּמַת הַקֳּדָשִׁים לֹא תֹאכֵל'**, וכוונת הפסוק רק לקדשי מזבח ולא לתרומה, **דְּאָמַר מַר** בביאור הפסוק, **פַּחלק הַמּוּרָם מִן הַקֳּדָשִׁים** – חזה ושוק **לֹא תֹאכֵל**, אבל בתרומה היא אוכלת.

הגמרא מנסה להוכיח מברייתא שמעלים מנשיאות כפים ליוחסין: **תָּא שְׁמַע**, שנינו בברייתא, מה היא **חֲזָקָה** שעל ידה מחזיקים את האדם **לְכָהוּנָּה**, כל מקום לפי ענינו, **נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם בְּכֻלָּל**, כיון שיש שם בית דין קבוע שבודק שרק כהנים מיוחסים ישאו את כפיהם, אבל אכילת תרומה בבבל אינה ראיה, לפי שאין מצויה שם תרומה דאורייתא, ואילו אכילת תרומה דרבנן אינה ראיה. **וַאֲכִילַת חַלָּה בְּסוּרְיָא**, לפי שסוברת הברייתא שדין סוריא כארץ ישראל, ואיסור חלה שבה הוא מן התורה. **וְחִילּוּק מַתָּנוֹת** כהונה של 'זרוע לחיים וקיבה' **בְּכָרְכִין** – בשווקים גדולים שרבים מצויים שם, שאם לא היה כהן לא היה מעז ליטול מתנות במקום כזה, שבודאי אחד העוברים יכירנו שאינו כהן. מסיימת הגמרא את הוכחתה: **קָתָנֵי מִיהַת** – מכל מקום שנינו בברייתא **שִׁנְּשִׂיאוּת כַּפַּיִם** זו ראיה לכהונה, **מַאי לָאו** – האם אין הכוונה שעל ידי זה מחזיקים אותו ככהן גם **לְיוּחֲסִין**, ומוכח שמעלים מנשיאות כפים ליוחסין.

דוחה הגמרא: **לֹא** – אין זו כוונת הברייתא, אלא מחזיקים אותו ככהן רק **לְאכילת תְּרוּמָה**, ולא ליוחסין.

תמהה הגמרא על הדחיה: **וְהָא** נשיאות כפים בבבל **דְּיוֹמָא דְּאֲכִילַת חַלָּה** בסוריא **קָתָנֵי**, ואם כן, **מַה אֲכִילַת חַלָּה** בסוריא מעלה אותו **לְיוּחֲסִין**, שלא יתכן לפרש שרק מאכילים אותו בתרומה, שהרי 'חלה' עצמה היא בכלל 'תרומה', וכבר הוחזק לאכול בה, ואילו מהברייתא משמע שאכילת חלה מחזיקתו לכהונה לדברים נוספים, ואם כן **אַף נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם** בבבל נאמרה לְענין **יוּחֲסִין**. מתרצת הגמרא: **לֹא, אֲכִילַת חַלָּה גּוּפַהּ** – עצמה, מחזקת אותו רק **לִתְרוּמָה** ולא ליוחסין, ומה שהקשית שהרי חלה עצמה היא תרומה, **קָסָבַר** התנא שחַלָּה **בַּזְּמַן הַזֶּה חיובה דְּרַבָּנָן**, **וּתְרוּמָה** אף בזמן הזה חיובה **דְּאוֹרַיְיתָא**, **וְהִתְחִדּוּד** בברייתא **דְּמַפְקִינַן** – מעלים אותו **מֵחַלָּה דְּרַבָּנָן לִתְרוּמָה דְּאוֹרַיְיתָא**, משום שבודאי לא היו נותנים לו לאכול חלה אם לא שידעו שהוא כהן, מחשש שיבואו לתת לו תרומה דאורייתא. **וְהסובר** שחלה בזמן הזה דרבנן ותרומה היא דאורייתא, הוא **כְּדַאֲפֵיד לְהוּ רַב הוּנָּא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ לְרַבָּנָן** – כמו שאמר רב הונא בריה דרב יהושע לרבנן היפך דבריהם, וכמו שיתבאר בהמשך הסוגיא.

הגמרא מנסה להוכיח מברייתא נוספת שמעלים מנשיאות כפים ליוחסין: **תָּא שְׁמַע**, **חֲזָקָה** לְכהונה היא, **נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם** וְחילּוק **גָּרְנוֹת** – אם היה נוטל תרומה מן הגרנות, **בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל**, שתרומתה דאורייתא. **וְאילו בְּסוּרְיָא** וּבְכָל מָקוֹם שבחוץ לארץ שאין תרומתו דאורייתא, אך קרוב הוא עד כדי **שָׁשָּׁלוּחֵי רֹאשׁ חוֹדֶשׁ** – שלוחי בית דין המודיעים על קידוש החודש **מַגִּיעִין** לשם, והיינו עד מהלך חמשה עשר יום מארץ ישראל, רק **נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם** היא **רְאָיָה** להחזיקו בכהונה, כיון שיש במקומות אלו בית דין קבוע לקבלת עדות שלוחי ראש חודש, והם בודקים שזר לא ישא את כפיו, **אֲבָל לֹא חִילּוּק גָּרְנוֹת**, כיון שאין שם תרומה דאורייתא. **וּבָבֶל**, אף שאין שלוחי בית דין מגיעים לשם, הרי היא **כְּסוּרְיָא** לגבי זה שנשיאות כפים מחזיקה לכהונה, כיון שיש שם בית דין קבוע. **רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר**, נשיאות כפים ראיה **אַף בְּאַלְכְּסַנְדְּרִיָא שֶׁל מִצְרַיִם, בָּרִאשׁוֹנָה** – לאחר חורבן בית ראשון קודם שהחריבוה הגויים, שהיתה עיר גדולה והיה בה עם רב מישראל (סוכה נא:), אף שאין שלוחי ראש חודש מגיעים לשם, **מִפְּנֵי שֶׁבֵּית דִּין הָיוּ קְבוּעִין שָׁם**. מסיימת הגמרא את ראייתה מהברייתא: **קָתָנֵי מִיהַת** בברייתא, **שִׁנְּשִׂיאוּת כַּפַּיִם** היא חזקה לכהונה, **וּמַאי לָאו, לְיוּחֲסִין**, ומוכח שמעלים מנשיאות כפים ליוחסין. דוחה הגמרא: **לֹא**, כוונת הברייתא שהוא מוחזק בכהן לְאכילת חַלָּה, ולא ליוחסין.

מקשה הגמרא על הדחיה: **וְהָא** נשיאות כפים **דְּיוֹמָא דְּחִילּוּק גָּרְנוֹת קָתָנֵי** בברייתא, ויש לדייק, **מַה חִילּוּק גָּרְנוֹת** מחזיקו **לְיוּחֲסִין**, שהרי לא יתכן שהכוונה לענין תרומה, כיון שחילוק גרנות עצמו הוא אכילת תרומה, ואם כן **אַף נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם** מחזיקה אותו **לְיוּחֲסִין**. מתרצת הגמרא: **לֹא** – אין זו ראיה, אלא **חִילּוּק גָּרְנוֹת גּוּפַהּ** מחזיק אותו רק **לְחַלָּה**, ויש בזה חידוש, **דְּקָסָבַר** התנא של ברייתא זו שתְּרוּמָה **בַּזְּמַן הַזֶּה** חיובה **מִדְּרַבָּנָן, וְחַלָּה** גם בזמן הזה חיובה **דְּאוֹרַיְיתָא, וְהחידוש** הוא **דְּמַפְקִינַן מִתְּרוּמָה דְּרַבָּנָן לְחַלָּה דְּאוֹרַיְיתָא, וְכִדְרַאשְׁפָּחִינְהוּ רַב הוּנָּא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ לְרַבָּנָן** – וכמו ששמע רב הונא בריה דרב יהושע מרבנן כשמצאם. **דְּאָמַר רַב הוּנָּא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ, אַשְׁכַּחְתִּינְהוּ לְרַבָּנָן בְּבֵי רַב דַּיְתְכֵי וְקָאָמְרִי** – כשנכנסתי לבית המדרש, מצאתי לחכמים שהיו יושבים ואומרים, **אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר תְּרוּמָה בַּזְּמַן הַזֶּה דְּרַבָּנָן**, מכל מקום חַלָּה אף בזמן הזה **דְּאוֹרַיְיתָא**. והוכיחו כן, **שֶׁהֲרֵי** באותם **שָׁבַע** שנים **שֶׁבִּיבְּשׁוּ** ישראל את הארץ בימי יהושע, **וּבאותם שָׁבַע** שנים **שֶׁחִילְּקוּ** אותה לאחר מכן, **נִתְחַיְּבוּ בְּחַלָּה**, כיון שהיא תלויה ב'כניסה' לארץ ישראל, שנאמר (במדבר טו יח) 'בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תָּרִימוּ תְרוּמָה לַה'', ודרשו חכמים מכך שלא נאמר 'כי תבואו' כמו בשאר המקומות אלא 'בבואכם', שאף כשתהיה מקצת ביאה, והיינו קודם שיכבשו ויחלקו, יתחייבו בחלה, וחיוב זה שהיה תלוי רק בכניסתם נשאר לעולם, אף בזמן הזה שאין ישראל על אדמתם. **וְלֹא נִתְחַיְּבוּ בִּתְרוּמָה** עד שכבשו וחילקו את הארץ, שנאמר (דברים יד כב) 'עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר אֵת כָּל תְּבוּאַת זַרְעֶךָ הַיֹּצֵא הַשָּׂדֶה שָׁנָה שָׁנָה', ודרשו מלשון 'תְּבוּאַת זַרְעֶךָ' שחיוב זה הוא רק כשהתבואה גדלה בשדה המיוחדת לך ומכונה 'תבואת זרעך', והיינו אחר שכבשו וחילקו וכל אחד קיבל את חלקו, ולכן בזמן הזה שאין ארץ ישראל כבושה ומחולקת ביד ישראל אין חיוב תרומות ומעשרות מן התורה.

ממשיך רב הונא בריה דרבי יהושע ואומר: **וְאָמִינָא לְהוּ אֲנָא** – ואמרתי להם אני, **אַדְּרַבָּה, אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר תְּרוּמָה בַּזְּמַן הַזֶּה**

המשך בעמוד רא

דְּאוֹרַיְיתָא, חֲלָה דְּרַבָּנָן. והוכיח כן מִדְּתַנְיָא בברייתא, נאמר לגבי הפרשת חלה 'בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ', ומשמע מלשון זו שאף ביאה במקצת מחייבת בחלה, וכאמור לעיל, אִי – אם אכן מדויק מהלשון 'בְּבוֹאֲכֶם' שיש חיוב חלה אף בביאת מקצת, יָכוֹל היית לומר שיחול החיוב מִשֶּׁנִּכְנְסוּ לָהּ שָׁנַיִם וּשְׁלִשָּׁה מְרַגְּלִים, שזו כבר ביאת מקצת, תַּלְמוּד לוֹמַר 'בְּבוֹאֲכֶם', בלשון רבים, בְּבִיאַת כּוּלְּכֶם אָמַרְתִּי, וְלֹא בְּבִיאַת מִקְצַתְּכֶם. וְכִי אַפְקְרִינְהוּ עֶזְרָא – וכשהעלה עזרא את ישראל מבבל,

הרי לָאו כּוּלְּהוּ סַלּוּק – לא כל ישראל עלו עמו, כי אם ארבעים אלף איש, ורוב העם נשאר בחוץ לארץ, וכיון שאין זו 'ביאת כולכם', אין חיוב חלה מדאורייתא.

הגמרא מנסה להוכיח מברייתא נוספת שמעלין מנשיאות כפים ליוחסין: תָּא שְׁמַע, שנינו בברייתא, מה היא חֲזָקָה לְכְהוּנָּה, נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם, וְכֵן חִילּוּק תרומה בַּגָּרְנוֹת, וְעֲדוּת. ויש לתמוה, וכי עֲדוּת, 'חֲזָקָה' הִיא, וכיון שהתנא מונה את ענייני החזקה המעלים לכהונה, מדוע כתב גם ש'עדות' מעלה, והרי אינה מדין 'חזקה'.

אֶלָּא לָאו – ודאי יש לפרש דְּהָכִי קָאָמַר התנא בברייתא, נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם כִּי [–כמו] עֲדוּת היא, וכמו שעדות היא בירור גמור כך נשיאות כפים היא בירור גמור וודאי, והדמיון ביניהם הוא בזה, מָה עֲדוּת מעלה אותו לְיוֹחֲסִין, אַף נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם מעלה אותו לְיוֹחֲסִין.

דוחה הגמרא: לֹא – אין הכרח לפרש כן, אלא מה שאמר התנא 'עדות' היינו עֲדוּת הַבָּאָה מִכֹּחַ חֲזָקָה, שהעידו עליו שהוא נוהג במנהגי כהונה, שהרי היא בַּחֲזָקָה.

ומביאה הגמרא דוגמא לכך: כִּי הֲהוּא דַּאֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַמִּי – כמו המעשה שהיה באדם שבא לפני רבי אמי וְאָמַר לֵיהּ לרבי אמי, מְוַחְזְקֵנִי בָּזֶה – באדם פלוני שֶׁהוּא כֹּהֵן. אָמַר לֵיהּ רבי אמי, מָה רָאִיתָ בו, שמחמת כן אתה מעיד שהוא כהן. אָמַר לֵיהּ, ראיתי שֶׁקָּרָא בתורה רִאשׁוֹן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. חזר רבי אמי ושאלו, האם קרא ראשון בְּחֶזְקַת שֶׁהוּא כֹּהֵן, וכמו שתיקנו חכמים (גיטין נט.) שכהן קורא ראשון, אוֹ שקרא ראשון בְּחֶזְקַת שֶׁהוּא נָּדוֹל בתורה, שלא היה שם כהן, או שהיה הכהן עם הארץ והדין הוא שישראל תלמיד חכם קודם לו, ואין זו ראיה שהוא כהן. השיב לו אותו אדם, ראיתי שֶׁקָּרָא אַחֲרָיו לֵוִי, וזו ראיה שקרא בחזקת כהן, שהרי באופן שאין העולה הראשון כהן, אין לוי קורא כלל. וְהֶעֱלָהוּ רַבִּי אַמִּי לְכְהוּנָּה עַל פִּיו, והרי זו 'עדות הבאה מכח חזקה'.

דוגמא נוספת ל'עדות הבאה מכח חזקה': הֲהוּא דַּאֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, וְאָמַר לֵיהּ, מְוַחְזְקֵנִי בְּאָדָם זֶה שֶׁהוּא לֵוִי, ואפשר להאבילו מעשר ראשון. אָמַר לֵיהּ רבי יהושע בן לוי, וּמָה רָאִיתָ בו, אָמַר לֵיהּ, שֶׁקָּרָא בתורה שְׁנֵי בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. שאל אותו רבי יהושע בן לוי, האם קרא שני בְּחֶזְקַת שֶׁהוּא לֵוִי, אוֹ שמא לא היה כהן בבית הכנסת, וקרא הגדול שבחבורה ראשון, ואחריו קרא אדם זה בְּחֶזְקַת שֶׁהוּא נָּדוֹל ממי שקרא אחריו. השיב לו אותו אדם, ראיתי שֶׁקָּרָא לְפָנָיו כֹּהֵן, ולעולם אין ישראל קורא אחר כהן, אלא אם אין שם לוי חוזר הכהן וקורא שוב, וְהֶעֱלָהוּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי לְלֵוִיָּה עַל פִּיו, והרי זו 'עדות הבאה מכח חזקה'.

דוגמא נוספת ל'עדות הבאה מכח חזקה': הֲהוּא דַּאֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ וְאָמַר לֵיהּ, מְוַחְזְקֵנִי בָּזֶה שֶׁהוּא כֹּהֵן. אָמַר לֵיהּ רֵישׁ לָקִישׁ, מָה רָאִיתָ. [אָמַר לֵיהּ], ראיתי שֶׁקָּרָא רִאשׁוֹן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. אָמַר לֵיהּ רֵישׁ לקיש, וכי גם רְאִיתִיו – ראית אותו שֶׁחִילֵּק עַל הַגָּרְנוֹת – שנטל תרומה בשדה כדרך הכהנים. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר לרֵישׁ לקיש, וְכִי אִם אֵין שָׁם גֹּרֶן – שאין שם זורעי תבואה במקומו ואינו נוטל תרומה, האם בְּטֵלָה חזקת כְּהוּנָּה.

הגמרא ממשיכה ומספרת את השתלשלות הדברים: וְיָמִנִּין – פעם אחרת הָווּ יָתְבֵי קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן – היו התלמידים יושבים לפני רבי יוחנן, אֲתָא כִּי הָא מַעֲשֶׂה לְקַמֵּיהּ – ובא לפניהם כעין אותו מעשה דלעיל, וְאָמַר לֵיהּ רֵישׁ לָקִישׁ, כפי שאמר במעשה הקודם, רְאִיתִיו – האם ראית שֶׁחִילֵּק עַל הַגֹּרֶן כדרך הכהנים. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן, וְכִי אִם אֵין שָׁם גֹּרֶן כְּבָטְלָה חזקת כְּהוּנָּה. ומתוך כך הבין ריש לקיש שרבי אלעזר שאמר לו את אותה טענה במעשה הקודם לא אמר כן מדעתו, אלא ששמע מרבי יוחנן שזו דעתו, חָדַר – החזיר ריש לקיש את פניו, וַחֲזָיֵיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר כִּישּׁוּת – הסתכל ברבי אלעזר בפנים זועפות וְאָמַר לו, שָׁמַעְתָּ מִילֵּי דְּ'בַר נַפְחָא' – שמעת דבר זה מרבי יוחנן [המכונה 'בר נפחא' לפי שאביו היה נפח העושה כלי ברזל], וְלֹא אָמַרְתָּ לָן מַשְׁמֵיהּ – ולא אמרת לי זאת בשמו, והרי אם היית אומר לי שכן היא דעתו הייתי פוסק הלכה כדבריו במעשה הקודם שבא לפני.

* * *

שנינו במשנה (כג:) שלדעת חכמים מעלים לכהונה על פי עד אחד, הגמרא מבררת את הדין באופן שאותו עד הוא קרוב: רַבִּי – רבי יהודה הנשיא, וְרַבִּי חִיָּיא, חַד – אחד מהם הֶעֱלָה בֶּן עַל פִּי אָבִיו לְכְהוּנָּה – בא כהן כשר לפניו, והעיד על אחד מן השוק שהוא בנו שנולד לו מאשתו שהיא כשירה, והחזיק אותו בחזקת כהונה. וְחַד מהם הֶעֱלָה אָח עַל פִּי אָחִיו לְלֵוִיָּה – בא לוי כשר לפניו והעיד על אחד מן השוק שאחיו הוא, והרי גם הוא לוי כשר, והחזיק אותו בחזקת לויה.

הגמרא מנסה להוכיח איזה מקרה בא לפני רבי ואיזה לפני רבי חייא. מוכיחה הגמרא: תִּסְתַּיֵּים – יש להוכיח דְּרַבִּי הוא שֶׁהֶעֱלָה בֶּן עַל פִּי אָבִיו לְכְהוּנָּה. דְּתַנְיָא בברייתא, חֲרֵי שֶׁבָּא אדם המוחזק בכהונה וְאָמַר על אדם שאינו ידוע לנו, בְּנִי הוא זֶה, וְכֹהֵן הוּא – כהן כשר הוא ואינו חלל, לפי שגם אמו כשירה, נֶאֱמָן הוא לְהַאֲכִילוֹ בִּתְרוּמָה, וְאֵינוֹ נֶאֱמָן לְהַשִּׂיאוֹ אִשָּׁה כשירה, מחשש שממזר או נתין הוא הפסול לבוא בקהל, עד שיביא עדים שהוא בנו, דִּבְרֵי רַבִּי. אָמַר לוֹ רַבִּי חִיָּיא, מה החילוק בין הדברים, והרי ממה נפשך, אִם אַתָּה מַאֲמִינוֹ לְהַאֲכִילוֹ בִּתְרוּמָה, תַּאֲמִינוֹ גם כן לְהַשִּׂיאוֹ אִשָּׁה, וְאִם אִי אַתָּה מַאֲמִינוֹ לְהַשִּׂיאוֹ אִשָּׁה, כמו כן לֹא תַּאֲמִינוֹ לֶאֱכוֹל בִּתְרוּמָה. אָמַר לוֹ רבי, אֲנִי מַאֲמִינוֹ לְהַאֲכִילוֹ בִּתְרוּמָה, משום שֶׁבְּיָדוֹ של האב לְהַאֲכִילוֹ בִּתְרוּמָה, גם בלא שיבוא להעיד על כך בבית דין, שהרי האב מוחזק בכהונה והכל נותנים לו תרומה, ואדם נאמן על דבר שבידו לעשותו. וְאֵינִי מַאֲמִינוֹ לְהַשִּׂיאוֹ אִשָּׁה בשירה, משום שֶׁאֵין בְּיָדוֹ לְהַשִּׂיאוֹ אִשָּׁה, שהרי צריך הוא להסכמת האשה. ועל כל פנים מבואר בברייתא שרבי מאמין לאב להעיד על בנו שהוא כהן. מסיימת הגמרא: תִּסְתַּיֵּים – אכן הוכחה היא שרבי הוא שאמר כן במעשה שבא לפניו.

מוסיפה הגמרא: וּמִכָּאן שהוכחנו דְּרַבִּי הוא שֶׁהֶעֱלָה בֶּן עַל פִּי אָבִיו לְכְהוּנָּה, יש להוכיח שֶׁרַבִּי חִיָּיא הוא זה שֶׁהֶעֱלָה אָח עַל פִּי עדות אָחִיו לְלֵוִיָּה, וסברה עתה הגמרא שרבי חייא מחלק בין אב המעיד על בנו לבין אח המעיד על אחיו.

מקשה הגמרא: וְלִדעת רַבִּי חִיָּיא, מַאי שְׁנָא – במה שונה בֶּן משאר אדם, דִּלְא נאמן אביו להעלותו לכהונה, וכמו שמוכח בברייתא שחלק על רבי, הרי זהו משום דְּקָרוֹב הוּא אֵצֶל אָבִיו, ואין קרוב נאמן להעיד, אם כן אָח נַמִּי שמעיד על אחיו שהוא לוי, האיך הוא נאמן, והרי קָרוֹב הוּא אֵצֶל אָחִיו, ומדוע האמינו רבי חייא.